

שיחה בשניים עם... אפרי רייקין

חברת 328

אפרי רייקין, רפתן מחושב תל עדשים בעמק יזרעאל, משמש כסמנכ"ל מועצת החלב שבין היתר, אחראית גם על ניהול הקצאת אבקת החלב למחלבות ולצרכנים האחרים. לא קל לו בימים אלה של מחסור בחלב ובחומרי גלם חלביים

יוסף ואחד במחלבת רחובות. כושר הייצור הוא כ- 300,000 ליטר ליום. המוצר הסחיר הוא אבקת חלב כחושה וחמאה.

ב-2006 המחסור היה רק של אבקות חלב בכשרויות מהודרות, בשנת 2007 בשל המלאים הנמוכים והמחירים הגבוהים של יבוא חליפי, מורגש מחסור גם באבקות בכשרות רגילה. בשומן (חמאה) לא היה ואין כל מחסור

מה הייעוד של אבקת החלב ומי הם הצרכנים של האבקה?

1. תגבור מוצרי חלב - יש מוצרים שבפורמולת הייצור

מדוע בכלל מייבשים חלב ומתי?

בענף שמייצר כל השנה וישנה בו שונות, בין תדירות וזמינות חומר הגלם, לבן היכולת והדרישה לעיבוד, נוצרים עודפים ויש צורך בויסות. בענף החלב זה נעשה על ידי ייבוש החלב, העודפים באים משלושה מקורות:

- **עודף שבועי** - מצהרי יום שישי ועד למוצאי שבת, לא אוספים חלב ולא מעבדים אותו וכך נוצר עודף בתחילת השבוע, שלא נכנס לעיבוד שוטף.
- **עודף עונתי** - בתקופת החורף, ייצור החלב גבוה מהשיווק ואילו בקיץ המצב הפוך. יש צורך לייבש בחורף ולשחזר בקיץ.
- **עודף שנתי** - כאשר אנחנו מייצרים יותר ממה שהשוק צורך במהלך השנה. העודפים מיובשים לאבקה ולחמאה ונשארים במלאי או מיוצאים לחו"ל בישראל קיימים שלושה מתקני ייבוש, שניים במחלבת תל

אפרי עם יוסי גושן, הדוגמנית אגם רודברג, חניכי בית הספר החקלאי "ניר העמק" בעפולה

- הררי האבקות הפכו לגבעה קטנה

מחלבה מווסתת בתל יוסף

ומזון לבע"ח. מעבר לייבוא האבקות (מחלב כחוש ומחלב מלא) יש יבוא משמעותי של חלבוני חלב מרוכזים (קזאין וקזאינט), חלבוני מי גבינה (WHEY) ותערובות המבוססות על רכיבי חלב. ק"ג אבקה מייצרים מ-11 ליטר חלב כחוש, כלומר מ-11.5 אלף ליטר מפיקים כ-1 טון

המחלבות (ומפעלי הגלידה) משתמשות בכ-70%. הייבוא הממוצע הוא כ-3,000 טון מהם כ-1,200 טון למחלבות והשאר לתעשיות השוקולד, מזון לתינוקות ומזון לבע"ח. בנוסף לכך יש יבוא של כ-3,500 טון אבקות חלב מלא לתעשיות השוקולד, מזון לתינוקות

שלם יש צורך בתוספת של אבקות חלב, כמו מעדנים וגבינות.
2. שחזור - הפיכת אבקות חלב לחלב גולמי לשימושים תעשייתיים.
3. פינוי עודפים לייצוא.
הצרונים הראשיים לאבקות חלב הם המחלבות, מפעלי הגלידה ותעשיית הממתקים. המחלבות והגלידות נמצאות בשוק המתוכנן.

תן כמה מספרים על הייצור והצריכה של אבקות החלב הכחוש

הייצור המקומי נע בין 5,000 ל-12,000 טון אבקות חלב כחוש לשנה מלאים - עד שנת 2006 החזיקה המדינה מלאי חרום של 1,000 טון ואשתקד הוא בוטל. האופטימום הוא להתחיל את הקיץ עם מלאי של כ-4,000 טון אבקה. צריכת כל השוק היא כ-10,000 טון שמהם

בונים רפת, סככה, או מבנה תעשייתי ?

ברזל קוניס מהיבואן

ברזל מקצועי

- פרופילים מרובעים
- ומלבניים RHS
- קורות HEA, HEB
- IPL, IPN, IPE
- תעלות UPN
- ברזל זווית
- צינורות למבנים
- ברזל שטוח
- מרישים (פסות)
- פחים
- צינורות
- *כל הברזל שחור ומגולוון

הל-דור HAL-DOR
יבוא ושיווק ברזל בע"מ

מחסן מרכזי: א.ת. פארק ראם, רח' נתיב האופן, בני עייש, טל. 08-8692000, פקס. 08-8693000
e-mail: haldori@netvision.net.il

החלב שייכת להן.

עד לפני שנה מכרה תנובה עודפי חלב שלה ואבקה למחלבות אחרות. בשנת 2006 היה מעבר רב של יצרני חלב למחלבות אחרות ולתנובה לא נשארו עודפי חלב במסגרת המכסה. נתקבלה החלטה שגם המחלבות האחרות משתתפות בוויסות, הן במכירת חלב גולמי והן במכירת אבקת חלב.

40% מכלל כמות החלב שנשלחת לייבוש, על ידי המחלבות המווסות, נלקחת על ידי המועצה למחסן וירטואלי וממנו מקצה המועצה לשאר הצרכנים שאינם מווסתים. בסך הכול 75 מיליון ליטר.

המצב הזה יוצר חוסר משתי סיבות – ייבשון השנה פחות והביקושים עלו בהשוואה לשנה קודמת. קבענו אמת מידה שמחלקים לפי המשיכות של אשתדקדק המחלבות מקבלות כמות פיסית, כמו בשבוע המקביל בשנה שעברה. מכיוון שיש חוסר כללי, הוחלט במשרד החקלאות להמליץ על פתיחת הייבוא.

פתיחת הייבוא נראית תמיד סכנה גדולה לענף כי פותחים ואחר כך הדרך נשארת פתוחה, גם בהמשך

לישראל יש הסכמי סחר עם ארה"ב וגם מכסה של 1,200 טון אבקת חלב והסדרי יבוא שלכאורה, זה תהליך פשוט. הייבוא האחר הוא מ"שאר העולם" – אירופה ומדינות אחרות.

הפתיחה של הייבוא היא לפרק זמן מוגדר, אך ללא אפשרות של הגבלת כמות, כך שאין לדעת מראש כמה אבקה תיכנס לישראל. יש חשש מתמיד שבפתיחה תיכנס כמות גדולה וללא שליטה, גם מהסיבה שאורך חיי המדף של אבקת החלב מגיע עד שנה.

עשינו בדיקת מחירים בארה"ב והסתבר שהמחירים די זהים ואף גבוהים מאלה שבארץ. אין מוטיבציה מיוחדת לעשות עסקאות מסחריות של ניצול הפרשי המחירים, אלא לצרכים אמיתיים. וכך, בפברואר יצאה הודעה שמארה"ב ניתן לייבא ללא מכס עד ה-31.8.07.

כשרות

רוב האבקות המבוקשות הן אבקות בכשרות מהדרין. הכמויות ב-2006 היו כשרות רגילה 2,600 טון, כשרות מהדרין-4,000 ובד"צ-700. בייבוא יש כשרות של "חלב ישראל" שבה עושים פיקוח בזמן החליבה ו"חלב מהדרין

אריות אבקה בשיקים

בסוף השבוע, האבקה מוקצית עפ"י ההזמנה, ובתחילת השבוע נמשכת האבקה מהמחסנים. במצב של מחסור בחלב ובאבקות חלב, נוטלת מועצת החלב את האחריות על ההקצאות. המקור לאבקות החלב שמקצה המועצה הוא מתוך ייבושי המחלבות המווסות, עפ"י מתווה שעליו הוסכם במועצת החלב וההקצאה מתבססת על השימושים בשנה הקודמת. המחירים נקבעים על ידי הממונה על המחירים במשרד החקלאות, על פי נוסחה מוסכמת שנגזרת ממחיר המטרה לחלב גולמי, בתוספת עלויות העיבוד.

בפועל, מתבצעת ההקצאה ע"י חשב המועצה, קלאודיו פסקין, בסיוע מנהל מחלקת תכנון, רוני משה. התהליך נעשה תוך כדי יחסי עבודה טובים עם מנהלי הלוגיסטיקה של המחלבות המווסות ובמיוחד עם מנהל הלוגיסטיקה של תנובה.

מנכ"ל וסמנכ"ל המועצה מגבים את התהליך ובמידת הצורך, הם מעורבים בפתרון בעיות נקודתיות.

איך מצליחים להתגבר על ניגודי האינטרסים בין המחלבות ולספק את צרכיהם?

בניגוד לעבר, יש כיום ארבע מחלבות מווסות: תנובה, שטראוס-יטבתה, טרה ומחלבת גד. את החלב העודף שלהן הן שולחות לייבוש בתנובה ובשנה רגילה, אבקה

אבקת חלב כחוש וכחצי טון חמאה (82% שומן).

מה קרה בשנה האחרונה שנוצר מחסור לפתע?

בשנה רגילה צוברים אבקה עד תחילת חודש יוני ואז המגמה מתהפכת ומתחילים לצרוך מהמלאי.

בשנת 2006 עם הצמיחה בשיווק התחילו, באמצע השנה, ביקושים מוגברים לחלב ואבקות חלב והם נמשכו עד סופה. הענף התקשה לספק, בטווח הקצר, את הביקושים האלה. יש לציין כי ב-2006 המחסור היה רק של אבקות חלב בכשרויות מהודרות, בשנת 2007 בשל המלאים הנמוכים והמחירים הגבוהים של יבוא חליפי, מורגש מחסור גם באבקות בכשרות רגילה. בשומן (חמאה) לא היה ואין כל מחסור.

במצב של מחסור בחלב ובאבקות חלב, נוטלת מועצת החלב את האחריות על ההקצאות

מי מנהל את משק אבקת החלב בשגרה ובמחסור?

בשנה רגילה מתנהל שוק אבקת החלב באופן עצמאי. הצרכנים פונים לתנובה (או למחלבה מווסתת אחרת), מבצעים הזמנה שבועית

יהיה ואיזה מחלות עלולות לפרוץ ברפת, אבל חשוב לתת תחזית מוקדם ככל האפשר. היצרנים צוברים פרות בעדר השנה ואם צפוי שינוי, אז חשוב להודיע מוקדם.

האם הופקו לקחים ומסקנות מהשינויים החדים בצריכה ובייצור?

הענף יודע להתמודד עם שינויים קלים שמתאימים לעקומה הרב שנתית. קשה להגיב לשינויים בלתי צפויים ובלתי מוסברים. הדרכים לעשות זאת נידונות במועצת החלב לאורך כל השנה. הנתונים מנותחים כל הזמן ועל פיהם נקבעת המדיניות לטווח הקצר ולטווח הארוך. יש מחשבות כיצד לשלב את ענף הגלידות בתכנון ובוחנים כיצד מחזירים אותן לפעילות מתוכננת בענף, אבל עדיין אין החלטות. יש מחלבות שרוצות לחזור לחלב גולמי במקום אבקה ולקבל חלב מהמועצה. בשורה התחתונה צריך לזכור שלמרות הלחצים – לכל המפעלים יש חומרי גלם, גם אם לא סיפקנו את כל הביקושים וזה מאפשר להם לתפקד ונותן אופטימיזציה בשימוש במקורות הקיימים והשלמה בייבוא. ■

המחסור בחלב ובאבקה יוצר לחצים גדולים. כיצד מתמודדת המועצה עם המחסור והסכנה לפריצת התכנון ומעורבות גורמים פוליטיים בנושא?

אכן, החוסר יוצר מצבי לחץ עצומים על מועצת החלב, עם מצוקות אמתיות של המחלבות הקטנות. הטלפונים לא מספיקים לצלצל והלחצים מופעלים בערוצים רבים. הקשיים עצומים כי הביקושים הולכים וגדלים ויש קושי לספקם במלואם ובזמינות המבוקשת. גם למחלבות המווסתות זוהי "טראומה" כי לוקחים להם סחורה שלכאורה נחשבת שלהם. אולם הן משתפות פעולה, למרות הקשיים, ומוכרות חלב גם למחלבות קטנות וגם מפרישות אבקה. ההסכמות האלה נסגרו במעורבות שר החקלאות – שלום שמחון. הקיץ עוד לא התחיל וכולנו מקווים שהייבוא והייצור המוגבר בקיץ ברפתות, יביאו לגידול בקבלת חלב וכל הגורמים יחדיו יקלו על המצב ונעבור אותו איכשהו.

בסוף יולי יהיו לנו מסקנות ראשונות שבעקבותיהן נתחיל לתכנן את המדיניות לשנה הבאה. יש הרבה נסתר – איזה קיץ זה

ישראל" – שהחלב לא נחלב בשבת ויש השגחה על ניתוחים ועוד. "חלב עכו"ם" – עומד בסטנדרטים של כשרות אבל נחלב על ידי זרים.

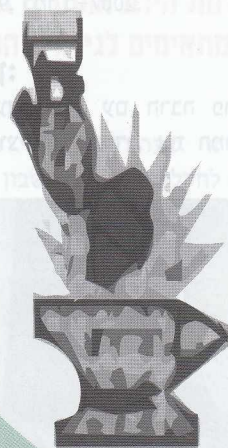
למדנו שיש עלייה דרמטית במחירי אבקות החלב בעולם. כיצד זה השפיע על הייבוא ועל התנהגות הצרכנים בישראל?

מחירי אבקות החלב נמצאים בנסיקה מתמדת. בשנים רגילות המחיר הוא 2,500 דולר כשהתחלנו את התהליך המחיר עלה ל-3,500 דולר ועסקאות שנסגרו בתחילת השנה היו יותר מ-4,700 דולר. למי שרוצה לקנות כיום, המחיר מעל ל-5,500 דולר ואין ביטחון שיצליח לקנות.

כרגע יש שתי בעיות עיקריות: מחירים גבוהים וכשרות ברמה מקומית. זו הסיבה שהפתרון מייבוא הוא מוגבל בהיקפו.

לאחרונה הגיעו משלוחים ראשונים, שתנובה מייבאת מארה"ב, של אבקות חלב כחוש בכשרות מהדיר, בהם ייבוא של מועצת החלב בכמות של 700 טון, כגיבוי למחלבות אחרות

הנפחיה של רונן חרש עין הבשור עבודות מתכת ובטון

■ עבודות מסגרות ברפתות ■ תיקוני עולים, שערים, שקתות
■ כל סוגי הגידור (סביב בורות זבל) ■ יצור והתקנה של מערכות איוורור
על בסיס מאווררים קיימים ברפת (כולל חשמל ובקרה) ■ התקנת מאווררים
מכל סוג במכון החליבה (גג או צד) ■ התאמת אוזנים לכלים ברפת לכל סוגי
הטרקטורים ■ יצור כלובים לעגלים ■ יצור שוקתות נירוסטה ■ התקנת שוקתות
וקווי מים ■ יצור והתקנה של מערכות צינון (בחיבור למאוורר או מעל האבוס) ■ סככות
צל מעל שוקתות ■ פרוק והרכבה מחדש של עולים ■ הצללה ברשתות צל
אנש עין הבשור נסיון של 15 שנה בעבודות הרפת, יצור מקצועי, אמנות ואיכות אדיב וטוב

מושב עין הבשור 218 טל: 057-3905789, פקס: 08-9987181, ronenl1@netvision.net.il